

Чеська Республіка та біженці з України

або як одна європейська країна нам допомагає

Кожен день кривавої, російсько-української війни, не тільки множить її жертви, нищить майно громадян, інфраструктуру України і так далі, але й призводить до суттєвої втоми від цієї трагедії, яку переживає весь український народ. Крім громадянського безсилля перед ворогом, розпачем і втомою від війни, які переслідують чи не кожного українця, має місце й роздратування щодо повільного надання зброї, слабкої дипломатичної підтримки Україні та недостатньої допомоги її громадянам.

Саме, з метою розібратись в останній як й з'ясувати ступіть ймовірної «зради», на прикладі лише однієї європейської країни - і стало метою цього дослідження. Останнє ж базується на оприлюдненій інформації з відкритих джерел, здебільшого – чеських ЗМІ та на даних дослідження серед українців, які приїхали до Чехії після 24 лютого 2022 року та яке оприлюднило [Міністерство праці та соціальних питань ЧР, у липні 2022 року](#).

Українські біженці в Чехії

Так, станом на червень 2022 року Чеська Республіка (10,5 млн. населення) прийняла більше 410 000 біженців з України, із яких більше 390 000 - надала спеціальний статус. Таким чином, Чехія, яка прихистила майже 4% українців, від загальної кількості власного населення країни - стала третьою країною серед країн Європейського Союзу, куди втікають від війни громадяни України. Ба, більше, Чехія має й найбільшу кількість українських біженців на 100 тис. населення. При цьому, Польща (станом на 9 липня 2022 року) зареєструвала близько 1,19 млн осіб із тимчасовим захистом, Німеччина - 670 тис., Італія - 132,6 тис., Іспанія - 123,8 тис. і Словаччина - 79,6 тис. За підрахунками Міністерства праці ЧР, на 100 тис. мешканців Чехії припадає 3 646 прибулих (у Польщі - 3157, у Словаччині - 1472, у Німеччині - 806).

Найбільшу групу прибулих склали, жінки - 44% та діти - 35%. Кількість дорослих чоловіків є 17% а людей похилого віку, всього 4%. Однак, через вільне пересування людей в межах ЄС, включаючи й громадян України, варто мати на увазі, що ці дані не можуть біти абсолютно точними.

Щоб не перевантажувати читача зайвими числами без чого, об'єктивно підготувати матеріал - неможливо, вкажу лише, що понад 70% свого житла біженцям з України надали чехи й тільки 28% - ті українці, які жили в Чехії до війни, що підтверджується кількістю заяв на солідарну допомогу домогосподарствам. При цьому, майже половина (74%) домогосподарств, які прийняли біженців надають житло безкоштовно, як правило без обмеження в часі або мінімум на 6 місяців, що є доволі комфортними умовами.

Тим не менше, біженці з України, крім: безкоштовного проїзду та безкоштовного мобільного зв'язку (включаючи й роумінг на Україну), гуманітарної допомоги: з їжею, водою, одягом, взуттям, ліками, прихистку - потребують й не менш необхідного, починаючи від центрів інформації та курсів чеської мови, через медичне страхування та кишенькових коштів аж до влаштування дітей у садки та школи а також власного працевлаштування.

Практично, все перераховане вище, чеська влада таки змогла надати біженцям з України, по крайній мірі - на першому етапі: лютий-березень-квітень. Однак, незважаючи на певний досвід, який мала Чеська Республіка ще з югославських воєн (коли приймала тисячі біженців), через міграційну кризу у яку занурювалась Європа з початком російської агресії - уряд країни мусів оголосити надзвичайний стан, який почав діяти в Чехії з 4 березня 2022 року. Це було пов'язано не тільки через надзвичайне навантаження, майже на всі державні інституції країни, які: приймали, реєстрували, розмішували, оформляли, налагоджували облік українців тощо але й через організацію роботи низки державних та муніципальних структур, починаючи від органів поліції, соціальних служб, міністерства праці і так далі й закінчуючи організацією роботи на місцях, як-то: підготовка місць та приміщень для розміщення біженців, їх транспортування, організація харчування, проживання, побуту тощо.

Прийом, транспорт, розміщення біженців та допомога

Навіть добре розвинена країна цивілізації, повинна докласти чималих зусиль для мобілізації власних ресурсів, особливо коли мова йде про сотні тисяч біженців з України, яких прийняла Чеська Республіка. Примітно, що до зусиль держави, відразу долучились й комерційні структури та приватні ініціативи а також громадськість.

Практично, з приїздом першого українського біженця, по всій Чехії було розгорнуто мережу крайових центрів допомоги (КАСРУ), які базувались в приміщеннях поліції Чеської Республіки. До роботи в останніх залучались не тільки представники поліції але й [Департаменту притулку та міграційної політики МВС країни, Управління праці, Загального медичного страхування, пожежно-рятувальної служби, лікарі та волонтери, перекладачі, соціальні працівники тощо. В КАСРУ надавали й першу психологічну допомогу, медичне лікування, а також духовну підтримку та транспорт до виділених місць розміщення.](#)

Скільки ж приміщень, шкіл, спортивних залів, клубів тощо було підготовлено на місцях: муніципалітетами, волонтерами, активістами і так далі - для прийому українських біженців, наразі й до сьогодні достеменно - невідомо. Натомість, лише простий перелік окремих ініціатив, прийнятих рішень та екстрених заходів не може бути достатнім, щоб оцінити не тільки співчуття до українців але й рівень допомоги та оперативність у її наданні. Ось, лише частина з вищеперерахованого.

Так, уже з 25 лютого, користувачі з мобільних телефонів від чеських операторів: Vodafone CZ, T-Mobile та O2 - могли безкоштовно телефонувати з Чехії на всі номери українських операторів.

А вже з 28 лютого - для українців став безкоштовним проїзд в громадському транспорті Праги та по Середньочеського краю. Тоді ж Чеська залізниця організувала гуманітарні потяги з Чопа. Перший з них забрав українських біженців вже 28 лютого 2022 року.

1 березня - в Празі відкрився перший в Чехії центр допомоги для українських біженців. З того ж дня, вартість квитка в празький зоопарк для українців та їх дітей склав суму в 1 крону.

З 3 березня чеські готелі почали безкоштовно поселяти українських біженців, через сайт бронювання готелів hotel.cz. [На останньому можна знайти пропозиції готелів та гестхаусів зі всієї Чехії, які зголосилися розмістити в себе українців, які втікають від війни абсолютно безкоштовно або з дуже значною знижкою.](#)

Допомогти біженцям коштами зголосились і фінансові структури країни. Так, місцевий банк ČSOB, з 9 березня, за умови відкрити там власного рахунку - дарував кожному біженцю України 2500 чеських крон.

З 9 березня українські біженці, які прибули до Чехії після 24 лютого почали отримувати грошову допомогу, від чеської влади у розмірі 5000 крон на особу, щомісячно та на протязі 6 місяців.

А вже 10 березня Уряд Чехії схвалив можливість працевлаштування українських біженців без дозволу на роботу, чим уможливив вільний доступ до ринку праці. Це стало можливим через поправку до закону, внесеному в екстреному порядку, відповідно до якої нова норма діятиме до березня 2023 року.

В той же день, чеський «Національний інститут душевного здоров'я» запропонував біженцям з України, в екстреному режимі, без попереднього запису та безкоштовно психіатричну й психологічну допомогу.

11 березня, мер Праги Зденек Гржиб, через соціальні мережі - закликав жителів міста приймати та поселяти у себе біженців з України, за ті отримають державну компенсацію в сумі 180 крон за добу за дорослого, та 100 крон за розміщення дитини.

12 березня з'явилися перші оголошення для біженців від місцевих благочинних фондів та волонтерів із пропозиціями одягу, взуття та інших першочергових речей, які пропонувались у Празі, Пльзні, Брно та інших чеських містах.

21 березня, в Брно відкрилося 11 класів для українських дітей на 300 місць. Тоді ж заговорили про те, що у Чехії буде створено мережу шкіл для біженців з України, де вчителі викладатимуть їм рідною мовою. Проект «Українські загальні класи» було підготовлено Посольством України у співпраці з Благодійним фондом «Діти України» та почесним ректором Карлового університету Томашем Зимою за підтримки Міністерства освіти Чеської Республіки.

З 6 квітня такі чеські радіостанції, як: «Чеське Радіо» «Радіожурнал» та «Плюс» розпочали мовлення новин українською мовою.

З 11.04.2022 - в Чехії почала діяти пільга для тих, хто розмістив у себе біженців, у розмірі 3000 крон на людину на місяць, якими скористались й ті громадяни України, які перебувають в Чеській Республіці довший час та власнять чи орендують житло. При цьому було встановлено максимум в 12 тисяч крон на сім'ю на місяць, за умови проживання заявника з біженцями не менше 16 днів.

12 квітня, Чехія почала безкоштовно транслювати український канал «1+1», в цифрі ТБ.

[1 вересня із зареєстрованих 130 000 українських дітей до чеських шкіл прийшло біля 60 000...](#)

Медичне страхування та соціальний захист

Станом на 30.05.2022, із загального числа зареєстрованих українських біженців, 360 тисяч з них отримали медичну страховку (при тому, що близько 80 тисяч українців на той час вже повернулись в Україну). Попри це Чехія продовжує платити за них медичне страхування в розмірі приблизно 160 мільйонів крон на місяць. Загалом, страхова компанія VZP (Загальне медичне страхування) оцінює витрати на медичне обслуговування біженців у майже у 7 мільярдів чеських крон (більше 10 мільярдів грн), до кінця року. Тобто, біженці з України отримали аналогічні права на медичне обслуговування, як і громадяни Чехії. З червня 2022 року, [VZP надала страхові поліси майже 333 000 біженців, які було застраховано за рахунок держави. При цьому за 35 000 з них, страховку вже оплачував працедавець.](#)

Якщо б цього не було зроблено, причому на загальнодержавному рівні, то вже через шість місяців українські біженці були б віднесені до категорії осіб без оподаткованого доходу, які зобов'язані сплачувати страхові внески не менше ніж у розмірі збору з мінімальної заробітної плати ([у 2022 році це 2187 крон на місяць](#)). При цьому, [пенсіонери, діти, інваліди чи шукачі роботи залишаються застрахованими державою, яка платить за страхувальника 1767 крон на місяць](#). Таким чином, тільки на страхування біженців - власників віз для тимчасового захисту, Чеська Республіка витрачає сотні мільйонів чеських крон на місяць.

Крім вищевказаного, кожен громадянин України, який прибув до Чехії після російського вторгнення 24 лютого 2022 року та отримав статус «тимчасової охорони», [в рамках гуманітарної допомоги, дістане суму в розмірі 5000 крон \(готівкою або на банківський рахунок\) на кожного дорослого та 2 500 крон на кожну дитину](#).

Починаючи з 1 вересня (фактично, із сьомої виплати) розмір щомісячних виплат зменшено до 4320 крон для дорослого (що відповідає прожитковому мінімуму в Чехії для дитини до 18 років) та 3320 крон на кожну дитину (що збігається з сумою прожиткового мінімуму незастрахованої дитини від 15 до 26 років).

Натомість, видатки на кризу біженців з України, станом на кінець травня склали 7,2 мільярда чеських крон. З них [видатки з Державного бюджету Чехії склали 6,1 мільярда крон, причому найбільшою статтею були соціальні виплати. Держава заплатила за них чотири мільярди крон](#). Загалом, Міністерство фінансів Чеської Республіки, станом на серпень 2022 року - [оцінює щорічні витрати на управління міграцією з України приблизно в 2 мільярди євро, або близько 50 мільярдів чеських крон \(що на серпень 2022 складає - 78,5 мільярдів гривень\)](#).

Отже, громадянам України, які прибули до Чехії після російського вторгнення 24 лютого 2022 року, отримали:

- спеціальну візу, як «тимчасовий захист - спеціальний дозвіл на проживання»;
- право вільного працевлаштування, яке до цього мали тільки іноземці зі статусом «постійного проживання», тобто - без обов'язкового отримання дозволу на роботу;
- в рамках гуманітарної допомоги, як вже вказувалось вище, щомісячно виплачувались кошти в розмірі 5 та 2,5 тис. крон, на кожного біженця.

Крім того, кожен українець був нагодований, одягнутий, обутий, був поселений та отримав страховий поліс й щомісячні «кишенькові», не кажучи про низку вищевказаного.

Однак, й громадяни України – не сиділи склавши руки. Так, із всіх біженців, яких прихистила ця центральноєвропейська країна майже 77 тисяч українців уже на другий-третій

місяць перебування - знайшли роботу ([станом на кінець серпня - 92 000](#)) та легально працюють. Це й не дивно, адже серед прибулих біженців 61% є в економічно активному віці, а це понад 237 тисяч українців. При цьому, їх потенціал для працевлаштування на чеському ринку праці значний, особливо завдяки їх високому рівні освіти (кожен третій має вищу освіту). Через цю ситуацію, безробіття в Чехії впало до 3,1%, позаяк біженці з України займають ті місця на ринку праці, які були нецікаві місцевим. При цьому, з усіх працевлаштованих українців, станом на липень 2022 року, чеські працедавці надали роботу 81% українців, тоді як 19% біженців продовжували віддалено працювати в Україні.

В цілому, в Чеській Республіці, як вважають фахівці, майже половина біженців - більш-менш справляються з ситуацією, в якій опинились. Однак, мінімум чверть українців ще й на сьогодні потребують допомоги, що означає, що приблизно $\frac{3}{4}$ всіх біженців, які опинились в Чехії - знаходяться в фінансовій скруті. Однак, це вже інша тема.

Допомога Україні: військова, фінансова, медична, гуманітарна

Поряд з вищевказаним комплексом заходів по відношенню до українських біженців, не можна оминати й ту, суттєву допомогу Україні, яку чеська влада надала й продовжує надавати, починаючи від зброї, боєприпасів, амуніції та ліків й закінчуючи тією ж гуманітарною допомогою, яку почали відправляти на Україну.

Лише через кілька десятків годин після вторгнення Росії в Україну, у суботу, 26.2.2022 року - Міністерство оборони Чехії заявило, що передасть Україні 30 тис. пістолетів, 7 тис. автоматів, 3 тис. кулеметів, кілька десятків снайперських гвинтівок і близько мільйона патронів. В цілому, країна забезпечить транспортування переданого матеріалу вартістю близько 188 мільйонів крон, а також подбає про транспортування боєприпасів. А вже 27.02.2022, [з'явилося повідомлення у Твіттері чеської армії, що «Поїзд №1 вже розвантажується в пункті призначення. Наближається ще один»](#).

Тоді ж, Міністр оборони Яна Чернохова (ODS) заявила, що уряд схвалив ще одну поставку зброї в Україну на 400 мільйонів чеських крон.

А вже, станом на 21 травня, за заявою одного з чеських політиків [«Чехія ввійшла до п'ятірки країн - найбільших постачальників зброї в Україну»](#). Це підтвердила й міністерка оборони країни, яка 29 травня повідомила, що [«Чехія передала Україні військову техніку на 3,5 мільярдів чеських крон»](#).

Чехія стала першою країною, яка [поставила Україні танки - радянські Т-72, а також бойові машини піхоти БМП-1, які перебувають у її чинних резервах. Пізніше і також першою - надала ЗСУ ескадрилью ударних гелікоптерів Мі-24Д \(ймовірно, усі 7 машин, що були у власності цієї невеликої європейської країни\)](#).

6.8.2022 - Чехія передала Україні ще два тимчасові мости, до вже одного раніше переданого, хоч про всі поставки військового характеру ми, швидше за все дізнаємось значно пізніше. Натомість, для реалізації вищенаведеного, як у Європейському Союзі так і в Чеській Республіці було зроблено чимало, насамперед на законодавчому та нормативному рівнях.

Окремим рядком варто вказати й на фінансову допомогу, яку Чеська Республіка та її громадяни - здійснювали й роблять це далі, як в рамках мікро- й макро-траншів та окремих пакетів допомоги від Євросоюзу та його фінансових інституцій, як-то Європейський центральний банк, так і самостійно, виключно із національного бюджету Чехії та із заощаджень громадян. Так, чеська організація «Людина в біді», вже станом на 6.5.2022 - збрала для України понад 1,7 мільярда крон.

Натомість, коли чиновники Євросоюзу оголошують про чергову макроекономічну допомогу Україні, варто не забувати, що у цих сумах є внесок й Чеської Республіки, як повноправного члена ЄС, доля якого, наприклад, в 2021 році склала 66,3 млрд чеських крон (біля 100 мільярдів гривень).

Скільки ж коштів збрали і відіслали Україні: безпосередньо: ЗСУ та військовим, українським гуманітарним організаціям та національно-культурним товариствам тощо, саме - громадяни Чеської Республіки та місцеві гуманітарні й інші організації та товариства, включаючи й українську діаспору в цій країні, достеменно - невідомо. Це ж стосується й майнових цінностей, як-то: дрони, біноклі, тепловізори, бронжилети, шоломи, різного роду автомобілі тощо та все те, що придбавається волонтерами та небайдужими у Європі для відправки в Україну.

Однак, відомо, що вже [2 березня Кабмін ЧР схвалив додаткову допомогу Україні](#) та надав: медичне обладнання із запасів Міноборони на суму 20,885 млн. крон та зі складів Управління державних матеріальних резервів на понад 85,3 млн. крон. Остання включала: індивідуальні аптечки, складні медичні ноші, ліки та інше медичне обладнання для невідкладної медицини, а також монітори пацієнтів, постільні набори для лікарень, апарати штучної вентиляції легенів або шприци та голки.

Так, тільки чеський Червоний Хрест, лише [за перші 100 днів російсько-української війни відправив 26 місії на Україну та доставив 170 тонн допомоги зруйнованій війною країні, серед якої передано 26 машин швидкої медичної допомоги та інших медичних автомобілів \(всього, з 2014 року – 37 автомобілів\), медичні засоби, ліки та вироби медичного призначення](#), як-то: набори травматологічні, набори для лікування опіків, мішки для переливання крові, аспиратори для торакальної хірургії, апарати для вакуумної обробки ран, гемостатики, зовнішні фіксатори, шприци, хірургічні інструменти, анестезіологічні монітори, відсмоктувачі, дерматоми, пристрої VAS, ліки: знеболюючі, антибіотики, засоби проти кашлю, глюкоза, інсулін тощо на сотні мільйонів крон.

Підтримка санкційної політики Європейського Союзу та рестрикції Чеської Республіки

Поряд з вищеперерахованим варто наголосити, що Чеська Республіка, фактично, з перших санкцій проти агресора, які запроваджувались цивілізацією, починаючи з березня 2014 року – ні разу не блокувала жодну з них та підтримала всі європейські обмеження і рестрикції проти РФ. Питаннями рестрикцій по відношенню до агресора займається [Управління фінансового аналізу \(FAÚ\)](#), яке виконує функції відділу фінансової розвідки Чеської Республіки з 1996 року та є частиною всесвітньої мережі підрозділів фінансової розвідки.

З перших же днів російського повномасштабного вторгнення на Україну, тобто - з 24 лютого, чехи, не тільки приєдналися до європейських санкцій проти агресора але й запровадили низку своїх, національних. Так, вже 25 лютого, FAÚ повідомив про приєднання Чехії до другого, європейського пакету санкцій та нагадав місцевим компаніям та громадянам, що [«Порушення обмежень або заборон, викладених у прямо застосовному регламенті ЄС, який визначає міжнародні санкції, є правопорушенням, за яке може бути накладено штраф у розмірі до 50 мільйонів чеських крон, якщо це не більш суворе покарання \(кримінальне діяння порушення міжнародних санкцій згідно з § 410 Кримінального кодексу Кодексу\)»](#).

З цього приводу, не можна не вказати й на факти введення Чеською Республікою санкції проти дипломатичного корпусу країни-агресора та видворення десятків дипломатичних представників цієї країни. Й це крім тих санкцій, обмежень та рестрикцій які ввів Євросоюз та до яких приєдналась і Чехія. Натомість, ускладнення отримання дозволів на проживання та відмова у візах росіянам всіх типів, неабияк пригальмувало туристичний бізнес Чеської Республіки та принесло немалі збитки для цієї сфери. І це без врахування санкційного тиску який було направлено на російське бізнес-середовище в Чехії, що теж зменшило доходи бюджету Чеської Республіки.

Загалом же, Чеська Республіка, як й решта країн Європейського Союзу (за одиничними виключеннями), за кілька найважчих місяців зуміли впоратись чи не зі всіма викликами, фактично війни у Європі та суттєво допомогти українцям, хто б і що не говорив в самій Україні, про: «зраду», «не дають», «не допомагають» тощо.

Свої дії Чехія координує з ЄС, яка керується [Імплектаційним Рішенням Ради \(ЄС\) 2022/382, від 4 березня 2022 року «Встановлення існування масового припливу переміщених осіб з України у значенні статті 5 Директиви 2001/55/ЄС та має наслідком запровадження тимчасового захисту»](#) а також [Законом Чеської Республіки, від 17.03.2022 «Про деякі заходи у зв'язку зі збройним конфліктом на території України, спричиненим вторгненням військ Російської Федерації»](#).

Останнім, зокрема передбачено витрати за цілою гамою статей, починаючи від фінансової та матеріальної допомоги біженцям чи придбання матеріалів й забезпечення харчуванням волонтерів та працівників інших організацій аж до надання й будівництва житла, послуг перекладача чи забезпечення таборів та дозвілля дітей біженців з України.

Саме вищевказане гарантує й подальшу допомогу та сприяння громадянам України, які втекли з України та від жахів війни, поневірянь та страждань, причому не тільки в Чеській Республіці але й в країнах Європейського Союзу.

Замість висновків

Тим не менше, варто зауважити, що ні США, ні Захід, ні НАТО - нічого не винні Україні, від слова зовсім. А от що буває з країною, громадяни якої (чиновники, політики, «прості смертні») - 30 років поспіль: не завжди говорили правди, трохи крали, не платили податків, не дбали про збройні сили країни тощо - бачимо, на жаль в прямому ефірі. Тобто, країна, громадяни якої голосують за гречку, політики якої брешуть а чиновники - крадуть, не тільки не розвивається, але й не може себе захистити з військової точки зору. І це - незаперечний факт.

Більше того, коли ще й сьогодні запитуєш молодих українців: чому не працюєте легально, чому миритесь із зарплатами в конвертах, чому не платите податки, з чого житимете на пенсії - тільки посміхаються й відповідають відомими мантрами: «зłodіям - платити не буду», «лікуватимусь - за свої кошти» а «до пенсії - не доживу». І ось - війна а країна: без сучасної зброї, склади боєприпасів, невідомо ким та за яких обставин - знищено, а західні партнери – нерішучі політики. Так, очевидно, що Захід готовий допомогти українцям які, накінець - вибрались на дорогу демократії та свободи. Однак, ціна, яку прийдеться заплатити кожній стороні на цій дорозі, особливо для України - буде жахливою, на жаль.

Ба більше, ще маємо відповісти на питання: а чи готові українці до реального реформування власної країни? Адже, з отриманням статусу кандидата на членство в ЄС, Україна бере на себе й цілу низку «домашніх» завдань з якими ще тільки належить впоратись. Тобто, чи виконаємо все необхідне йдучи в цивілізацію, якщо ми дійсно хочемо стати частиною Європейського Союзу та чи приймемо все те, що вже напрацьовано цим утворенням сучасності на нашому континенті? В [запропонованому матеріалі на цю тему, яку відмовились друкувати кілька відомих видань України, ми зосередились тільки на трьох моментах, з яким українцям прийдеться визначитись](#). Стає ясно, що буде - непросто.

Тобто, поки-що більшість громадян України, на яких напав агресор, більше дбають про себе та власний добробут, що видно навіть по статистичних даних, коли з 1 квітня до 14 травня співвітчизники безмитно завезли 80 000 автомобілів з Європи на суму не менше як 1,5 млрд. доларів США (біля 50 млрд. грн) але військових облігацій, станом на 1.6.2022, придбали (резиденти України: громадяни та юридичні особи) аж на 7,8 млрд. гривень.

P.S. Коли матеріал вже було підготовлено, в Празі відбулась майже 100 000 акція протесту проти діючої влади Чеської Республіки, на якій оратори, в основному, з проросійських організацій - закликали до відставки «українського» Уряду, до прямих поставок «дешевих» енергоносіїв з РФ, до припинення постачання зброї Україні, до згортання гуманітарної підтримки біженців з України.

Було все як завжди, коли чи не у всіх кризах, з точки зору пересічного обивателя, винуваті: імперіалізм (ЄС, НАТО), влада, високі ціни й іноземці, звичайно.

Однак, не дивлячись на те, що на Вацлавській площі виступали й ті, хто до 24 лютого 2022 року, переконували співгромадян, що COVID-19 - це «винахід» американців, що влада не має права примушувати населення до вакцинації, що вакцина Sputnik «найкраща» і так далі - це знак того, що гібридна війна РФ проти цивілізації, вкупі з економічними негараздами через штучне обмеження поставок енергоносіїв з останньої, матиме продовження не тільки в часі але й по інших країнах Європи.

Що робити Україні? Мабуть варто розповісти чеському суспільству не тільки про сотні тисяч біженців з України, яких прихистила ця країна але й про тих, майже 92 тисяч українців які вже знайшли собі роботу в Чеській Республіці та сплачують податки. Й це вже не кажучи про тих 183 250 (станом на 30.6.2021) громадян України, які спільно з українською діаспорою (53 253 громадян ЧР) - складають найбільшу групу іноземців в Чеській Республіці та, відповідно, десятки років працюють на розбудові саме цієї країни...